

יסודות עבודת ועד הלשון.

I תפקיד הועד.

תפקידו של ועד הלשון הוא :

(א) להבשיר את הלשון העברית לשמוש בתור לשון מדברת בכל עניני החיים, בבית, בכתי הספר, בחיים הצבוריים, בספר ובקנין, בהרשת ובאמנות, בחכמות ובמדעים.

(ב) לשמר על תכונת המורחית של הלשון וצורתה המיוחדת העקרית במבטא האותיות, בבנין המלים ובסגנון; לחוסף לתגמישות הנצרכת כדי שתוכל לבטא את המחשבת האנושית בזמננו בכל מלואה.

II עבודת הועד.

למען הגיע לתכלית הכפולה הנזכרת עוסק הועד בדברים האלה :

(א) מפרסם בקהל המלים הנמצאות בספרות העברית למיזם היותה ועד היום, ושאינן ידועות לרב הקהל.

(ב) ממלא את החסר בלשון על ידי יצירת מלים חדשות.

(ג) משתדל להטכיע בלשון את ההברה המורחית (שהיא נותנת ללשון את הגון המורחית), המבלטת יותר את ההבדל בין קולות כל האותיות של האלף בית.

(ד) הועד נותן צורה קבועה להכתיב; קובע מנחים לשמוש הלשון, מכיב סדר בשמוש סמני ההפסק ומעיר על השגיאות והטעיות הנכנסות בדבור ובסגנון.

III המקורות.

(א) הועד מחפש בכל מקצועות הספרות העברית ולוקט מחוכה :

(1) כל המלים העבריות העתיקות ושנוצרו במשך הדורות.

הערה:—אם יש ספק בפרוש מלה מהמלים או יש מחלקת בין המפרשים, מתאמץ הועד להכריע ולקבע משמעתה ע"פ יסודות וראיות מדעיות וגם ע"פ ראות עיניו. אך אם אין בידו להכריע הכרעה שתקבל בוחר הועד ליצר מלה חדשה, שלא לתת מקום לחולק לחלק.

9) חמלים הארמיות עד כמה שחן נצרכות, במקום שאין למשג מלה עברית, — למלים האלה נותן הועד צורה עברית לפי דקדוק המלה ולפי משקלה. אם המלה כבר שגורה בלשון בצורה ארמית מניח ועד הלשון הצורה הקולית ומשנה צורתה חבית לעברית, ומשנת חמין, אם נצרך, מזכר לנקבה ולחפך. ואם אין עוד המלה שגורה משנה הועד גם את צורתה הקולית של המלה לפי המשקל הארמי ומניחת במינה שיש לה בארמית.

8) אין הועד נוקק למלים אי־שטיות בשרשן, אפילו אם הן נמצאות במקורות עבריים, אלא אם יש להן צורת עברית או שכבר נכנסו בלשון והן מצויות בה מאד.

7) למלא את החסר עוד בלשון יוצר הועד מלים על פי חקי הדקדוק וחקש הלשון:

1) עד כמה שאפשר מהשרשים העברים שבתנ"ך ובספרות התלמודית;
2) במדרגה שניה מהשרשים השמיים; הארמיים, הכנעניים המצריים וכפרט הערביים.

3) אין הועד מודקק למלים זרות מהלשונות לא השמיות, ואפילו אם הן מקבלות בכל הלשונות האריות, ומתאמץ הועד, עד כמה שאפשר ליצר לכל המשגים מלים חדשות משרשים שמיים.

4) משגים מדעיים שעוד לא הנהו להם מנחים בספרות העתיקה מתאמץ הועד להניח להם מנחים על פי הטבע המדעי של המשג ולא על פי המשמעות החיצונה של המנחים שהנחה להם בלשונות האריות.

5) הועד משתדל שתהיינה יצירות המלים לא בלכר נכונות על פי הדקדוק אלא גם יפות בצורתן החיצונה, בצלצולן הקולי ומיסדות ברוחה של הלשון.